

Zaaknummer 2014-W1253

30 juni 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevrouw mr. R.W. Smit,

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie Broeders van Huijbergen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 29 september 2014.

Op 24 november 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], Algemene Overste van de Congregatie Broeders van Huijbergen.

Op 13 mei 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. R.W. Smit.

Voorts waren aanwezig mevrouw [naam] en de heer [naam], goede vrienden van klager.

Namens de congregatie is verschenen broeder [naam], Algemene Overste.

2. De klacht

- 2.1. Klager verbleef van 1971 tot 1975 in het internaat [naam] [plaats]. Aangeklaagde was hier broeder en onderhield met een tractor de sportvelden van het internaat.

Klager heeft de gebeurtenissen als volgt beschreven:

“ ...

Het was woensdagmiddag in mei, zoals gewoonlijk een vrije middag van school. Ik liep mij te vervelen totdat broeder [naam] met zijn tractor langs kwam. Meestal zwaaide hij en reed door, maar dit maal stopte hij en wenkte mij. Hij vroeg of ik mee wilde rijden. Dat was niet tegen dovemans oren gezegd. Ik klom bovenop de tractor en ging op de wielkast zitten in de beugel. Hij vroeg op een zeker moment of ik een stukje wilde sturen toen we door het bos reden nabij [internaat]. Het was bekend gebied voor me. Hij stopte vlakbij de blokhut en tot mijn verbazing nam hij me tussen zijn benen en hield me goed vast. Ik voelde al enig ongemak, maar ik mocht sturen. Hij bediende het gaspedaal en ik het stuur toen hij tijdens het rijden mijn broek openmaakte. Hij ging met zijn hand in mijn onderbroek en begon met mijn geslacht te spelen. Vervolgens liet hij mijn broek en onderbroek verder zakken. Ik schrok heftig en had het benauwd. Ik versteende, mede omdat ik niet weg kon. Hij hield me nog steeds goed vast. Ik durfde me niet los te wrikken. Hij zette zijn tractor stil en voor ik het wist had hij zijn broek open. Ik moest me omdraaien. Hij pakte mijn hand en zette hem op zijn grote stijve pik, pffffff. Ik schrok hier wederom van. Ik zag niemand in het bos die me kon helpen. Vervolgens duwde hij mijn hand verder in zijn broek, waarbij ik ook zijn ballen moest betasten. Op enig moment had ik zijn stijve in mijn hand. Zijn andere hand had hij op de mijne en hij begon een trekkende beweging te maken. Daarbij maakte hij een kreunend geluid. Hij stopte, deed zijn broek dicht en ik die van mij. Voordat we terug reden vertelde hij dat dit ons geheim was en ik met niemand hierover mocht spreken. Ik gehoorzaamde.

Het was juni een zekere vrijdag. Die dag zouden we met broeder [naam] een grote tent opzetten op het achterste voetbalveld achter het Maria beeld. Bij het opzetten misten we een aantal tentstokken. Broeder [naam] wenkte me en pakte me bij mijn schouder om mee te gaan naar de opslagruimte. Daar gingen we op zoek naar de tentstokken. Waar ik niet op gerekend had, gebeurde. Hij maakte seksuele opmerkingen, kneep in mijn billen, drukte mij tegen de houten stellage. Half gebukt liet hij mijn broek zakken en reed tegen mij op. Vervolgens voelde ik zijn pik tussen mijn billen. Weet niet wat er allemaal gebeurde achter me maar hij drong in ieder geval niet bij me naar binnen. Voelde wel wat glibberigheid tussen mijn billen. Wat ik me verder nog kan herinneren, is dat ik veel pijn voelde tussen mijn billen.

Hij keek me strak aan en vroeg of ik na schooltijd naar zijn werkplaats/loods wilde komen nabij de voetbalvelden. Hij had iets voor me. En zo stond ik voor de eerste keer in zijn voor mij indrukwekkende loods. Ik hoor nog het slot achter mij klikken, hij gaf mij een rolletje Top Drop, zo maar. Hij raakte me aan. Hij wreef over mijn broek, maakte deze open en pakte me bij mijn piemel. Hij kneep en trok eraan totdat deze voor het eerst stijf werd. Hij maakte zijn broek open en haalde zijn stijve piemel eruit. Ik voelde smerigheid op zijn pik, wist niet wat dat was en het rook naar. Hij pakte mijn hand, zette die om zijn pik en zette me aan tot het maken van een trekkende beweging.

Daar stond ik in mijn inmiddels blote kont. O god, ik schrok! Ik zag en voelde een warm en witachtig goedje op mijn hand en de rest lag op de grond. Hij veegde met zijn zakdoek mijn hand schoon. Hij keek me indringend aan en zei Mondje dicht hè. Dit herhaalde zich in die loods tot vier keer waarbij ik in een van die ontmoetingen mijn mond over zijn....

....”

Ter zitting heeft klager aangegeven dat hij aangeklaagde viermaal oraal heeft moeten bevredigen. Aangeklaagde is daarbij driemaal in de mond van klager klaargekomen.

- 2.2. Het ernstige misbruik heeft zeer veel gevolgen gehad voor de persoonlijkheidsontwikkeling van klager. Klager is regelmatig onder behandeling geweest van psychologen en diverse hulpverleners en is dit nog steeds. Hij heeft last van depressies, trok zich vroeger enorm terug en had extreme paniekaanvallen. Het misbruik heeft ook verstrekkende gevolgen gehad op het gebied van het aangaan en onderhouden van relaties. Klager blijft het liefst in zijn eigen (veilige)wereldje. Ook op werkgebied heeft het misbruik gevolgen gehad. Het misbruik heeft dan ook grote gevolgen gehad, zowel op emotioneel als op financieel vlak.
- 2.3. Klager wenst erkenning voor het leed dat hem is aangedaan door aangeklaagde en hoopt hiermee rust in zijn leven te kunnen vinden. Klager wenst tevens dat zijn klacht gegrond wordt verklaard zodat hij een compensatie kan krijgen voor het leed dat hem is aangedaan en de gevolgen die dit nog steeds heeft voor zijn persoonlijke levenssfeer, problemen in relaties met anderen, evenals de financiële gevolgen die het misbruik voor hem heeft gehad.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord meer geven.

Broeder [naam], Algemene Overste van de Congregatie Broeders van Huijbergen heeft de volgende schriftelijke reactie gegeven op de klacht:

De congregatie begrijpt dat de behandeling deze klacht van groot belang is voor klager, en er is dan ook zeer nauwkeurig onderzoek gedaan om zicht te krijgen op de toenmalige situatie. Het is bijzonder jammer dat aangeklaagde in [jaar] is overleden en nu niet meer kan reageren op deze ernstige klacht en over hetgeen dat meer dan veertig jaar geleden heeft plaats gevonden. Hoewel de handelingen betreffende het misbruik gedetailleerd zijn beschreven ontbreekt het aan nadere informatie omtrent de klas en de groepsleiders ten tijde van het misbruik. Voor de waarheidsvinding is dit van wezenlijk belang. Hierdoor is het voor ons niet mogelijk naar verdere informatie te zoeken.

Voor de broeders die aangeklaagde gekend hebben in de betreffende periode (1971-1973) is de klacht tegen aangeklaagde moeilijk voor te stellen. Vooral omdat de gedragingen die in het klaagschrift door de klager tot in detail worden beschreven helemaal niet stroken met het beeld wat de medebroeders van aangeklaagde hadden en bewaren, maar ook omdat de details die klager beschrijft in zijn omschrijving niet overeenstemmen met de normale dagelijkse gang van zaken op het basisschoolpensionaat.

Het is de congregatie bekend dat een andere klacht (2011 T 312) tegen aangeklaagde is erkend. Maar anders dan in de bijgevoegde getuigenverklaring van deze klager vermeld wordt, is de oorspronkelijke aanklacht van deze klager tegen aangeklaagde van gehele andere aard. Daar komt bij dat deze klacht betrekking had op de periode waarin aangeklaagde groepsleider was en de omstandigheden waarin het seksueel misbruik zich heeft voorgedaan anders waren.

Indien bij de leiding van de congregatie een vermoeden zou bestaan dat aangeklaagde zich schuldig zou hebben gemaakt aan onoorbaar gedrag jegens kinderen dan zou de leiding niet schromen maatregelen jegens aangeklaagde te nemen. De toenmalige algemene overste van de congregatie heeft geen kennis gehad van hetgeen ons nu, door het indienen van de klacht door klager bekend is geworden. Ook uit het persoonlijk dossier van aangeklaagde blijkt niets over ongeoorloofd gedrag.

De misdragingen die klager in zijn klaagschrift beschrijft zijn naar de mening van de congregatie zonder meer verwerpelijk, dat is voor niemand binnen de congregatie een punt van discussie. De beschreven gedragingen duiden op machtsmisbruik door een vertrouwenwekkende oud-groepsleider die inbreuk heeft gemaakt op de lichamelijke en psychische integriteit van een kwetsbare jongen die de aanwezigheid van zijn ouders miste. Indien aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan deze vorm van misbruik dan heeft hij moeten beseffen dat hij handelingen verrichtte die geheel indruisten tegen zijn positie als opvoeder en tegen de geloften en de regels van onze congregatie waaraan hij zich heeft gebonden als religieus.

Gezien de verklaringen van broeders die met aangeklaagde gewerkt en samengewoond hebben, gezien ook het resultaat van het onderzoek in onze archieven concluderen wij dat er geen aanwijzing te vinden is die de klacht zoals die tegen aangeklaagde is ingediend ondersteunt. Dit betekent overigens niet dat wij geen geloof hechten aan hetgeen klager in zijn klaagschrift beschrijft. Sterker nog het heeft ons allen diep geraakt en geschokt. De verklaringen die door klager worden overlegd van zijn naasten bevestigen in algemene bewoordingen dat klager aan zijn naaste omgeving heeft verteld dat hij is misbruikt door een broeder. Het blijft voor ons echter zeer onbevredigend dat aangeklaagde zich in deze niet meer kan verdedigen tegen deze zeer ernstige aanklacht.

Indien naar het oordeel van de klachtencommissie in alle redelijkheid aangenomen mag worden dat aangeklaagde klager seksueel heeft misbruikt dan acht de congregatie dit misbruik zeer verwerpelijk. Er zijn in dat geval geen woorden voor het feit dat deze medebroeder misbruik heeft gemaakt van zijn vertrouwensrelatie die hij als broeder en ervaren groepsleider had jegens klager. Het is in strijd met alles waarvoor wij als religieuzen zouden moeten staan.

Wij zijn diep onder de indruk van pijnlijke ervaringen en de gevolgen door klager beschreven. Mocht aangeklaagde als medebroeder van onze congregatie hiervan de oorzaak zijn geweest dan zijn we bereid om zowel schriftelijk als in een persoonlijk gesprek daarvoor onze welgemeende excuses aan te bieden, en volgens de gangbare procedures de gevolgen van deze indringende ervaring te helpen compenseren.

4. De beoordeling

- 4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.
- 4.3. De Klachtencommissie dient vervolgens te beoordelen of zij tot een gegrondverklaring kan komen. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat de klacht van een klager wordt gesteund door ander bewijs op grond waarvan het aannemelijk wordt dat een aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik.
- 4.4. Volgens klager bestaat het door aangeklaagde gepleegde seksueel misbruik uit de volgende onderdelen:
 - Het door aangeklaagde betasten van de penis en testikels van klager.
 - Het door klager aftrekken van aangeklaagde.
 - Het door aangeklaagde oprijden tegen klager en daarbij klaarkomen door aangeklaagde tussen de billen van klager.
 - Het door klager oraal bevredigen van aangeklaagde.

De Klachtencommissie stelt vast dat zich bij de stukken de gegrond verklaarde klacht in de zaak met zaaknummer 2014-W1328 bevindt. In die zaak is eveneens sprake van soortgelijk seksueel misbruik door aangeklaagde, in die zin dat in die zaak aangeklaagde met zijn onderlijf tegen de klager heeft staan oprijden en dat aangeklaagde daarbij een erectie had.

Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde voor zover het betreft het door aangeklaagde oprijden tegen klager en daarbij klaarkomen door aangeklaagde tussen de billen van klager.

Klager heeft aangegeven dat het seksueel misbruik verder is gegaan dan hiervoor omschreven. Voor deze verdergaande handelingen is echter onvoldoende steunbewijs gevonden, zodat de klacht van klager wat dit betreft niet gegrond kan worden verklaard; waarmee overigens bepaald niet gezegd wil zijn dat de door klager gestelde handelingen niet waar zijn.

De Klachtencommissie heeft kennisgenomen van de verklaringen van mevrouw [naam], de heer [naam], mevrouw [naam], [naam] (gezondheidscoach), [naam] (arts) en [naam] (verzekeringsarts).

Klager heeft aan deze personen enkel verklaard dat hij seksueel is misbruikt. Uit de verklaringen komt niet naar voren welke handelingen het seksuele misbruik betrof en wie de pleger was. Deze verklaringen zijn naar het oordeel van de Klachtencommissie dan ook onvoldoende concreet en specifiek om als steunbewijs te kunnen dienen.

- 4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest.
- 4.5. Over een eventuele financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Algemene Overste van de Congregatie Broeders van Huijbergen de klacht gegrond te verklaren, voor zover het misbruik bestond uit het door aangeklaagde oprijden tegen klager en daarbij klaarkomen door aangeklaagde tussen de billen van klager en voor het overige de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 30 juni 2015 door mevrouw mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, mr. M.P.P.M. Merx en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.